

ИЗБОРЕН ПРОЦЕС

УРБАНО НАСЕЛЕНИЕ

Урбаната демографска група ги поврзува изборите со фрази како што се: „демагогија“, „лажни ветувања“, „сапуница“ и „целосно лудило“.

<i>Дали сметате дека секој глас е важен и може да влијае на резултатите од изборите?</i>	74% Да	20% Не	1% Одбива да одговори	5% Не знае
--	------------------	------------------	---------------------------------	----------------------

Слично како и руралното население, речиси три четвртини од учесниците во истражувањето кои живеат во урбани средини сметаат дека гласањето е важно и може да влијае на резултатите од изборите (74%), додека една петтина (20%) не го делат истото мислење.

Седум од десет испитаници кои живеат во урбани средини (68%) наведуваат дека гласањето само по себе не е доволно за да ги мотивира граѓаните да влијаат врз политиките, што е за 10% повеќе во споредба со руралното население (58%). Двајца од десет (22%) сметаат дека гласањето е доволно, додека еден од десет нема став по однос на ова прашање.

Мотивација за гласање

Колку често гласате?

77% секогаш / често	11% понекогаш	6% обично не	4% никогаш
----------------------------	----------------------	---------------------	-------------------

Истражувањето покажува дека 77% гласаат речиси редовно или често, 11% понекогаш, 6% обично не гласаат, а 4% никогаш не гласаат.

Покрај тоа, 38% наведуваат дека секогаш гласаат за иста политичка партија, додека 44% гласаат за различни партии. Ова укажува на тоа дека лојалноста кон одредена политичка партија брзо се менува, доколку се појават други политички опции.

Фактори што влијаат на одлуката за гласање

Слично на руралното население, трите најважни фактори што влијаат на урбаното население да излезе и да гласа се: перцепција дека гласањето е граѓанско право и должност (57%), подобра иднина (45%) и страв дека гласот ќе им биде злоупотребен (30%).

57%

Граѓанско право
и должност

45%

Изгледи за
подобра иднина

30%

Страв од злоупотреба
на гласот

Повеќе од половина од испитаниците (57%) посочуваат дека гласаат исто или најчесто исто како и нивните семејства (7% помалку од руралното население), додека 41% не гласаат исто како семејството.

Одлуката за гласање на шест од десет испитаници не е под влијание на нивните пријатели.

Согласно наведеното од другите демографски групи, оваа група би сакала да има повеќе познати луѓе, локални претставници и млади како кандидати на партиските листи за избори или како избрани претставници (на пр. во општинските совети).

Доколку на кандидатските листи има претставници од следниве групи, колку е веројатно дека ќе гласате за иста политичка партија?

Млади

Познати луѓе

Повеќе веројатно

Нема влијание

Помалку веројатно

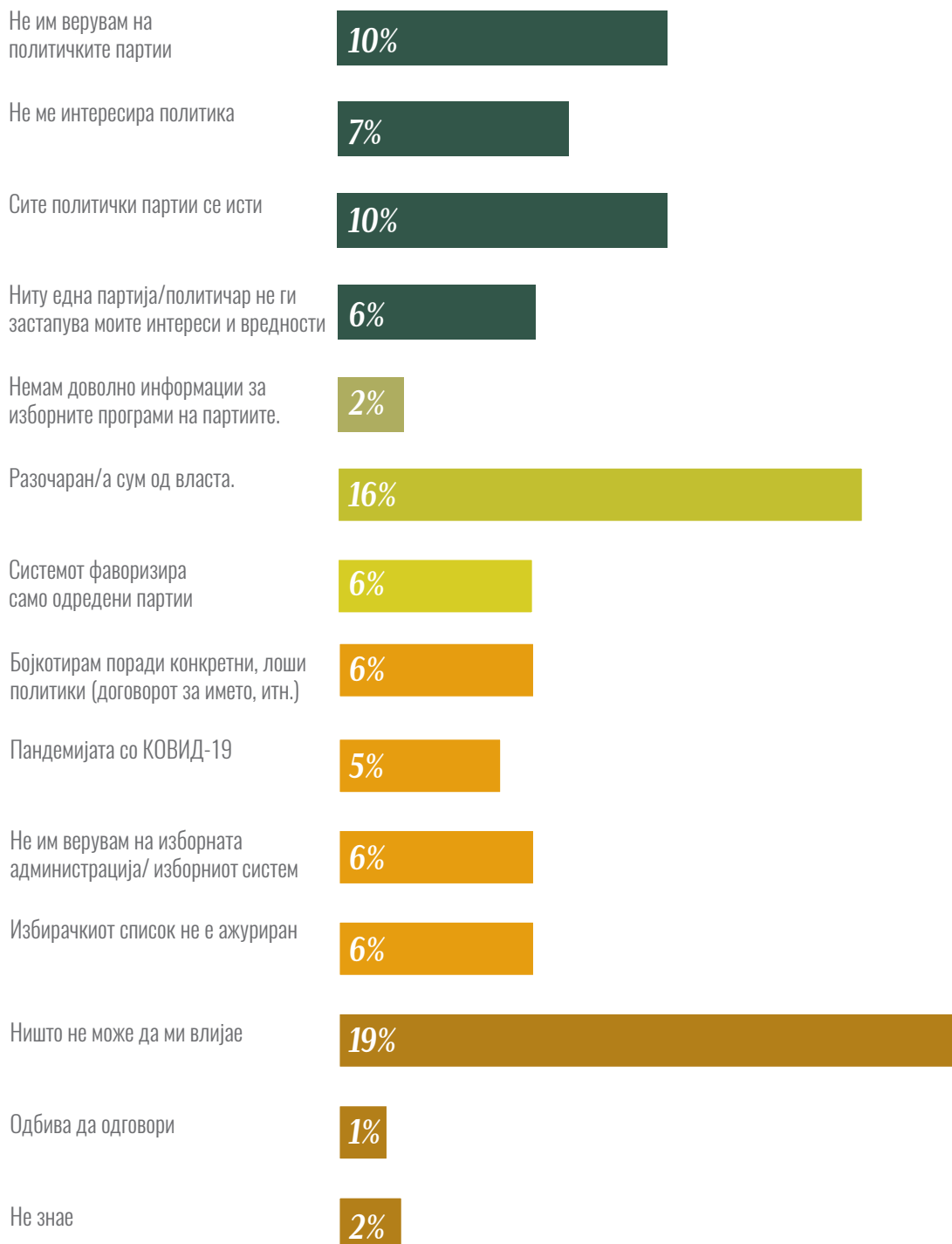
Не знае

Демотивација за гласање

Незадоволството од власта и политичките партии ги демотивира испитаниците во оваа група да излезат на гласање.

Што може да влијае на вашата одлука да не гласате?

Покрај тоа, учесниците во фокус групата забележуваат дека сè поголем број граѓани одлучуваат да не гласаат поради незадоволство од политичките партии во земјата. Иако преовладува мислењето дека гласањето е граѓанска должност, многу испитаници сметаат дека воздржувањето од гласање не е неодговорно однесување, туку израз на револт и испраќање јасна порака до сите политички партии.

Иако во помал процент (52%), испитаниците ја делат перцепцијата на руралното население (64%) дека интересите на руралното население не се третираат подеднакво од страна на политичките партии во однос на нивно вклучување во партиските програми, на кандидатските листи, итн.).

---

*Дали сметате дека
политичките партии
подеднакво ги адресираат
потребите на руралното
и урбаното население?*

20%

Да

31%

Не

1%

Одбива да одговори

18%

Најчесто да

21%

Најчесто не

9%

Не знае

РУРАЛНО НАСЕЛЕНИЕ

Учесниците во фокус групата сметаат дека изборите се „непотребни“, „трошење на државниот буџет“ и „премногу чести“.

Квалитативното истражување покажува дека оваа демографска група се сомнева во легитимноста на сите избори во земјата, сметајќи дека сè е претходно организирано и дека „меѓународниот фактор“ е доминантен при утврдувањето на изборните резултати.

Дали сметате дека секој глас е важен и може да влијае на изборните резултати?

75%
Да

17%
Не

14%
Одбива да одговори

Речиси три четвртини од испитаниците сметаат дека секој глас е важен и може да влијае на изборните резултати (75%), додека 17% не веруваат во тоа.

Шест од десет испитаници сметаат дека гласањето само по себе не е доволно да се предизвика промени или да се влијае на политиките. Тројца од десет сметаат дека гласањето може да предизвика промени или да влијае на политиката, додека еден од десет тврди дека нема информации по однос на ова прашање.

Мотивација за гласање

Колку често гласате?

75% секогаш/често

14% понекогаш

5% обично не

3% никогаш

Истражувањето покажува дека 75% од испитаниците гласаат речиси секогаш или често, 14% понекогаш, 5% обично се воздржуваат, додека 3% редовно се воздржуваат од гласање.

Четириесет и еден процент (41%) од испитаниците редовно гласаат за иста партија, а еднаков процент гласаат за различни политички партии. Тоа значи дека би гласале за друга партија доколку политиките на партијата којашто ја поддржуваат се неуспешни.

**“ Секогаш велам – ако некој или некоја партија не
постигнала резултати, треба да бидат казниети. ”**
Маж, 44, Милешино

Фактори што влијаат на одлуката за гласање

Трите примарни фактори што влијаат на одлуката на испитаниците да излезат да гласаат се: перцепција дека гласањето е граѓанско право и должност (56%), изгледи за подобра иднина (39%) и страв дека гласот ќе им биде злоупотребен (27%).

Додека процентот на пријавени потешкотии при гласањето е мал, повеќето случаи во оваа категорија се однесуваат на непоседување валидни лични документи (7%).

Речиси две третини од испитаниците (64%) изјавија дека нивната одлука за редовно гласање најчесто се поклопува со одлуката на нивните семејства, додека една третина (33%) наведуваат дека таа се разликува од нивните семејства.

Одлуката за гласање на шест од десет испитаници не е под влијание на нивните пријатели. Сепак, оваа демографска група наведува постоење на притисок од страна на нивните пријатели да гласаат за одредена политичка партија, со цел да ги подобрат изгледите за вработување на нивните пријатели.

**“ Порано излегував и гласав, бидејќи тоа го бараа моите
пријатели и го сторив тоа за да им направам услуга. Драго
ми е што можев да помогнам. Тие се борат да се вработат
или во РЕК Бишола или во образовниот сектор. ”**
Жена, 37, Крклино

Луѓето што живеат во рурални области би сакале да видат повеќе луѓе од нивната локална заедница и познати лица како изборни кандидати на партиските листи или како избрани претставници (на пр. во општинските совети).

Доколку на кандидатскиите листи има претставници од следниве групи, колку е веројатно дека ќе гласате за оваа политичка партија?

Рурални области

Жени

Млади

Претставници од
вашата локална
заедница

Познати лица

Повеќе веројатно Нема влијание Помалку веројатно Не знае

Демотивација за гласање

Незадоволството од власта и политичките партии е клучниот фактор што влијае на одлуката на испитаниците да не гласаат.

Што може да влијае на вашата одлука да не гласате?

Нешто над половина од одговорите (57%) се однесуваат на незадоволство од владеењето и воопшто од политичките партии (разочарување, перцепција дека сите партии се исти, дека нема партија или политичар што ги претставува нивните интереси и вредности и недоверба).

Поголемиот дел од луѓето кои живеат во рурални населби (64%) смета дека политичките партии недоволно ги земаат предвид интересите на руралното население во споредба со интересите на урбаното население.

<i>Дали мислите дека интересите на руралното население се претставени подеднакво од страна на политичките партии во однос на урбаното кога станува збор за избори?</i>	15%	13%	21%
	Да	Најчесто да	Најчесто не
	43%	2%	6%
	Не	Одбива да одговори	Не знае

Застапено е мислењето дека низ целата земја постои голема дискриминација на руралните области во програмите на политичките партии. Како жители на руралните области, тие се чувствуваат отфрлени и занемарени на локално и централно ниво.

“ Во руралните средини никој не е заинтересиран да најде нешто за нас, за граѓаните. Живееме во поделено општество, како да не сме присутни или како да сме некој друг дел од земјата. Се чувствуваме дискриминирани и отфрлени. Ние сме само остатоци од градој. ”
Жена, 37, Крклино

МЛАДИ

Учесниците во фокус групата претежно ги перцепираат изборите во земјата како „чести“, „нелегитимни“, „дирижирани од САД“, „лажна демократија“, „силни политички притисоци“ и „страв од губење на работното место“.

<i>Дали сметате дека секој глас е важен и може да влијае на резултатите од изборите</i>	67% Да	26% Не	1% Одбива да одговори	6% Не знае
---	------------------	------------------	---------------------------------	----------------------

---

Повеќе од две третини од испитаниците сметаат дека секој глас се брои и може да влијае на резултатите од изборите (67%), додека 26% не веруваат во важноста на секој глас.

Половина од испитаниците посочуваат дека гласањето само по себе не е доволно да ги ангажира граѓаните да внесат промени во политиките, тројца од десет сметаат дека гласањето е доволно, додека еден од десет тврди дека нема информации во однос на ова прашање.

Мотивација за гласање

Колку често гласаат?

44% редовно

16% често

17% понекогаш

10% обично не

7% никогаш

Истражувањето покажува дека 44% од испитаниците наведуваат дека гласаат речиси редовно, 16% често, 17% понекогаш, 10% обично не гласаат и 7% никогаш не гласаат.

Покрај тоа, 43% од испитаниците изјавуваат дека редовно гласаат за иста партија и 26% гласаат за различни политички партии.

Фактори што влијаат на одлуката за гласање

Истражувањето покажува дека трите најзначајни фактори што влијаат на одлуката на младите да гласаат се: верување дека гласањето е граѓанско право и должност (48%), подобар просперитет (38%) и страв дека некој ќе им го злоупотреби гласот (18%).

48%

Граѓанско право
и должност

38%

Изгледи за
подобра иднина

18%

Страв од злоупотреба
на гласот

Групата понатаму ја нагласува важноста на гласањето заради гаранција на отчетноста и исполнување на ветувањата дадени од избраните претставници.

“ Ако не гласаат денес, постоа немаат право да се жалиат или да бараат одговорност. ”

Маж, 18, Гостивар

Речиси половина од испитаниците (48%) посочуваат дека нивната одлука да гласаат е иста или најчесто иста со одлуката на нивните семејства, додека речиси ист процент (47%) наведуваат дека нивната одлука не е иста или најчесто не е иста со одлуката на нивните семејства.

Што се однесува до влијанието на нивните пријатели врз гласањето, две третини од младите посочуваат дека нивната одлука да гласаат не е иста или најчесто не е иста со одлуката на нивните пријатели.

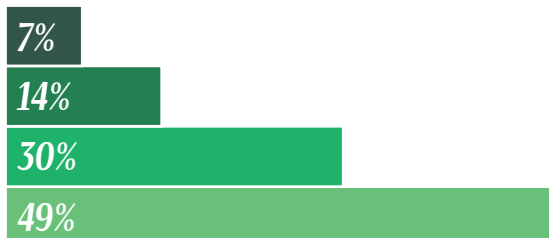
Младите претпочитаат младински претставници, локални и познати луѓе на кандидатските листи.

Доколку на кандидатските листи има претставници од следниве групи, дали би гласале за таа политичка партија?

Млади

Познати лица

Претставници од
вашата локална
заедница

Жени

Повеќе веројатно

Нема влијание

Помалку веројатно

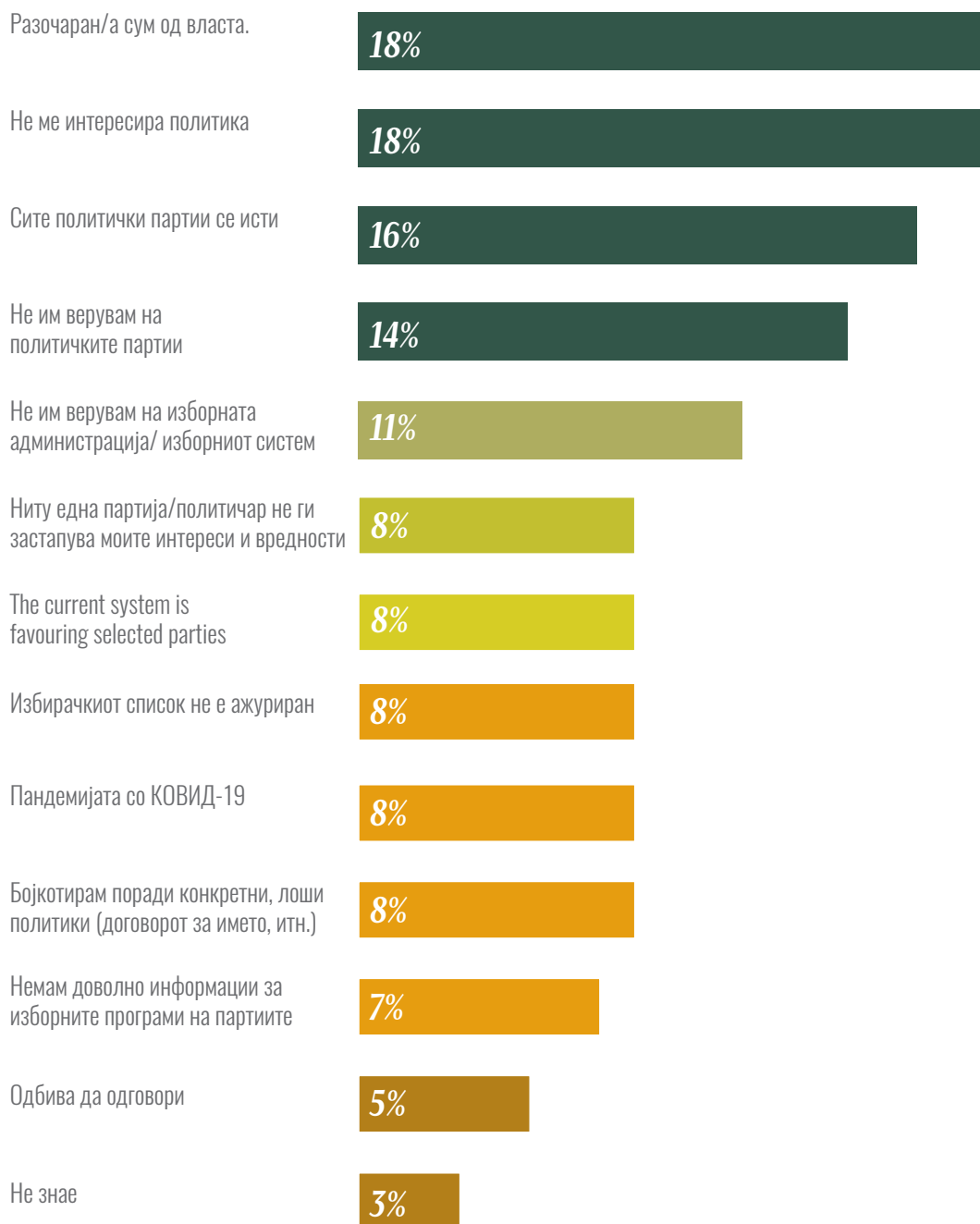
Не знае

Демотивација за гласање

Незадоволството од политичките партии, незаинтересираноста за политика и недовербата во изборниот систем/изборната администрација се клучните фактори што влијаат на одлуката на младите гласачи да се воздржат од гласање.

Што може да влијае на вашата одлука да не гласате?

Наодите од фокус групата укажуваат дека некои млади луѓе често ги бојкотираат изборите со цел да им одржат лекција на политичките партии и да алармираат за незадоволството на граѓаните од однесувањето на политичките партии.

“ Само ако има масовен бојкот на изборите, ќе им биде
испрајена порака на политичките партии, порака
на незадоволство и револт кон нивната работа. ”

Жена, 26, Сирумица

ЛИЦА ШТО ГЛАСААТ ПРВПАТ

Кај гласачите што гласаат првпат преовладува негативна перцепција за гласањето.

„Лажни“, „залудни“, „стагнација“, „нема вистински избор“, „слаб одзив“, „неважечки ливчиња“, „политички притисок и уцена“, „страв меѓу граѓаните“ се најчестите асоцијации за изборите во земјата меѓу учесниците во дискусијата во фокус групата.

Дали сметате дека секој глас е важен и може да влијае на изборните резултати?

49%

Да

36%

Не

15%

Не знае

Значителен дел од испитаниците се сомневаат во важноста на гласот на граѓаните и неговото влијание врз резултатите од изборите. Истражувањето покажува дека речиси половина од испитаниците сметаат дека секој глас е важен и може да влијае на изборните резултати (49%), повеќе од една третина не веруваат во тоа (36%), додека 15% тврдат дека не се информирани по однос на ова прашање.

Половина од лицата што гласаат првпат посочуваат дека гласањето само по себе не е доволно за вклучување на граѓаните во креирање на јавните политики, тројца од десет сметаат дека гласањето е доволно, додека двајца од десет тврдат дека не се информирани по однос на ова прашање.

Мотивација за гласање

Интересот за првпат да се доживее процесот на гласање е главната причина поради која оваа група излегува да гласа.

Сепак, ентузијазмот за гласање, донесување одлуки и активно учество во креирањето политики не е голем. Испитаниците наведоа рамнодушност, како и уверување дека гласот на граѓанинот нема значително влијание и дека резултатите од изборите не се одраз на волјата на народот. Испитаниците посочуваат дека младите генерално не се заинтересирани за гласање и дека првичниот ентузијазам се намалува со текот на времето.

“ Мислам дека и семејството има големо влијание. Ако вашите родители не гласаат на избори, тоа прашање повеќе не е предмет на дискусија дома. Политиката е целосно игнорирана затоа што многу родители не се задоволни од неа. Се чини дека постои голема поделеност. На некои семејства им помага партијата и сите членови на семејството се вработени, додека други преживуваат со една плата. ”
Маж, 17, Биџола

Понатаму, истражувањето покажува дека трите најзначајни фактори што влијаат на одлуката на лицата што гласаат првпат да излезат на гласање се: изгледите за подобра иднина (36%), страв дека некој ќе им го злоупотреби гласот, односно ќе гласа наместо нив (28%) и перцепцијата дека гласањето е граѓанско право и должност (23%).

Семејството е уште еден значаен фактор што влијае на одзивот на лицата што гласаат првпат. Половина од испитаниците посочуваат дека нивната одлука за гласање е иста или најчесто иста со одлуката на нивните семејства.

23%

Граѓанско право
и должност

28%

Страв дека гласот ќе им
биде злоупотребен

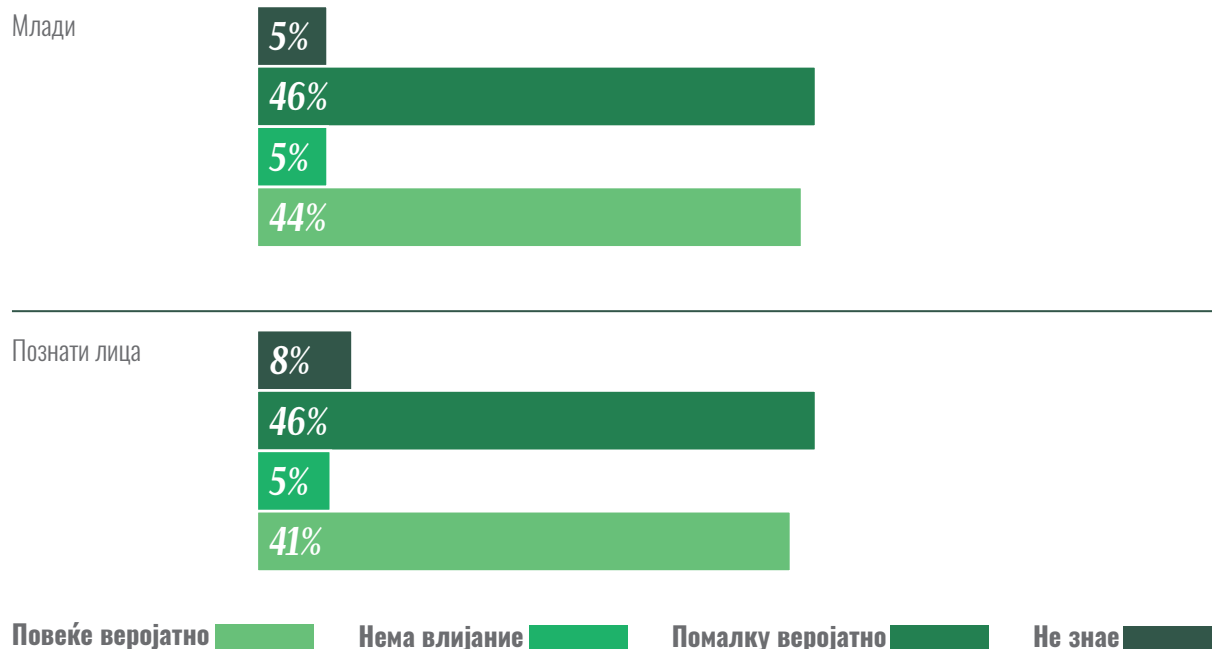
36%

Изгледи за
подобра иднина

Лицата што гласаат првпат би сакале да видат повеќе претставници на младите и познати луѓе на кандидатските листи.

Доколку на кандидатскиите листи за граѓани или советници има прејствавници од следниве групи, колку е веројатно дека ќе гласате за оваа политичка партија?

Овие наоди се потврдени и од фокус групата.

“ Мислам дека ако младите се занимаваат со политика, тие дефинитивно ќе се насочат кон нас како гласачи наместо кон пензионерите. ”
Жена, 18, Куманово

Демотивација за гласање

Незадоволството од управувањето и политичките партии, незаинтересираноста за политика и недовербата во избирачкиот список се клучните фактори што влијаат на одлуката на лицата што гласаат првпат да се воздржат од гласање.

Што може да влијае на вашата одлука да не гласате?

“Нема за кој да се гласа на избори. Не ми се дојѓа никој од кандидатите.”
Жена, 19, Прилеп

“ Младӣе не се заин̄тересирани за њолӣиика. Нема њар̄ӣија за која би ѓласале. Не њланираме да остӣанеме и да живееме во оваа земја. Не ѓледаме иднина њука. ”
Жена, 18, Скопје

“ Овие избори беа смешни. Пар̄ӣискӣе камѡањи беа комични. Тие ода̄и во њаква крајност̄и њӣо не можат да бидат њонереални. ”
Жена, 19, Сирумица

Ниското ниво на информации и интерес за изборниот процес преовладува кај лицата што гласаат првпат.

Тројца од десет лицата што гласаат првпат знаат како да ги проверат своите податоци во избирачкиот список, додека седум од десет ги немаат овие информации.

МЛАДИ ОД РУРАЛНИ ОБЛАСТИ

Младите од руралните средини ги поврзуваат изборите со фрази како што се: „катастрофа“, „непотребно трошење пари“, „непотребен трошок на државниот буџет“, „нерегуларни“, „познати резултати“.

Во споредба со лицата што гласаат првпат и младите воопшто, младите од рурални области повеќе веруваат во важноста на гласот на граѓаните и неговото влијание врз резултатите од изборите.

<i>Дали мислите дека секој глас е важен и може да влијае на резултатите од изборите?</i>	74% Да	21% Не	4% Одбива да одговори	1% Не знае
--	------------------	------------------	---------------------------------	----------------------

---

Речиси три четвртини од учесниците во истражувањето сметаат дека секој глас е важен и може да влијае на изборните резултати (74%), додека само 21% не верува во тоа.

Повеќе од половина од испитаниците (57%) посочуваат дека гласањето само по себе не е доволно за вклучување на граѓаните во активности што можат да влијаат на политиките, тројца од десет сметаат дека гласањето е доволно, додека еден од десет нема став по однос на ова прашање.

Мотивација за гласање

Колку често гласаат?

65% редовно или често

19% понекогаш

8% обично не

4% никогаш

Слично како и категориите млади воопшто и лицата што гласаат првпат кои исто така се вклучени во ова истражување, младите од рурални области се мотивираат со дела наместо со зборови. Овој вид резонирање е во основата на нивната мотивација да гласаат и политички и граѓански да се активираат.

Истражувањето покажува дека 65% гласаат речиси редовно или често, 19% понекогаш, 8% обично не гласаат, а 4% никогаш не гласаат.

Покрај тоа, 48% од испитаниците редовно гласаат за иста партија, додека 31% гласаат за различни политички партии. Ова укажува дека нивната поддршка за одредена политичка партија може да се промени доколку се појават други политички опции.

Фактори што влијаат на одлуката за гласање

Слично на општата популација, трите најзначајни фактори што влијаат на одлуката за гласање се: перцепција дека гласањето е граѓанско право и должност (55%), изгледи за подобра иднина (37%) и страв дека гласот ќе им биде злоупотребен (21%).

55%

Граѓанско право и должност

37%

Изгледи за подобра иднина

21%

Страв од злоупотреба на гласот

Понатаму, оваа група го нагласува политичкиот притисок да се гласа бидејќи во малите села „секој знае сè за секого“.

Младите во руралните области би сакале да видат повеќе претставници на младите, локални препознатливи лица и луѓе од руралните средини како изборни кандидати на партиските листи или како избрани претставници (на пример, во општинските совети).

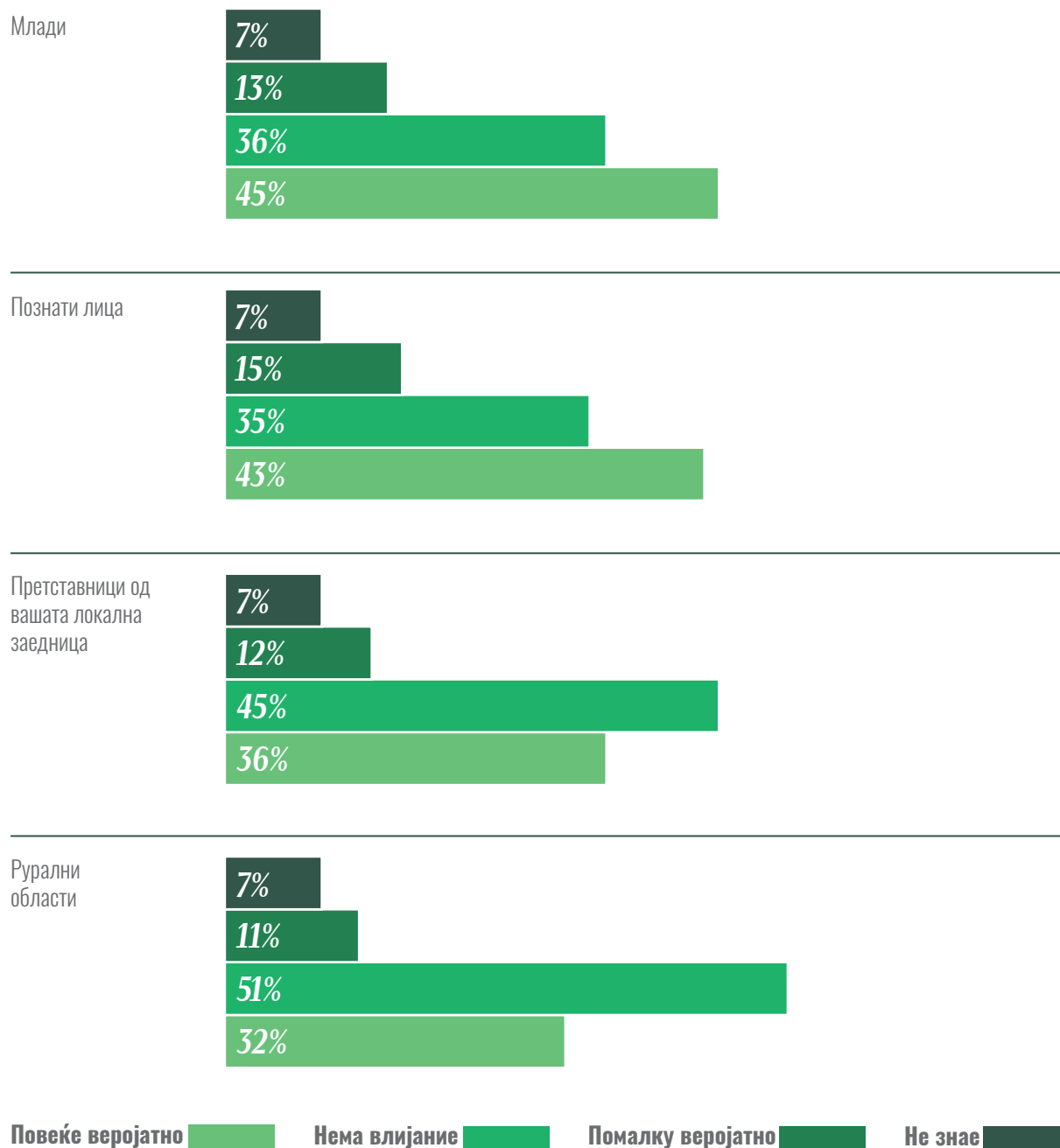
Повеќе од половина од испитаниците (53%) посочуваат дека нивната одлука за гласање е иста или најчесто иста со одлуката на нивните семејства, додека кај 43% таа се разликува од нивните семејства.

Одлуката за гласање на шест од десет испитаници не е под влијание на нивните пријатели.

“ Ако не гласате, се плашите дека некој може да каже дека не сте гласале. Не знаеме дали луѓето гласаат за одредена политичка партија или дали го поддржуваат своето гласачко ливче, но знаеме дека има политичко влијание во сè. Мислам дека луѓето се премногу исплашени да останат дома. ”

Маж, 24, Каласлари

Доколку на кандидатскиот лист има претставници од следниве групи, колку е веројатно дека ќе гласате за ова политичка партија?

Демотивација за гласање

Незадоволството од власта и политичките партии се клучните фактори што влијаат на младите од рурални области да не гласаат.

Што може да влијае на вашата одлука да не гласате?

“ Мислам дека има два типа луѓе кои не гласаат. Првите се оние кои се разочарани од политичките партии, а вторите се луѓе кои не зависат од политичките партии, затоа резултатите од изборите немаат значително влијание врз квалитетот на нивниот живот. ”

Жена, 26, Пршовце

Поголемиот дел од учесниците во истражувањето сметаат дека интересите на руралното население немаат пододнаков приоритет кај политичките партии

“ Мислам дека руралните области се занемарени. Се случува да се види поправка на иднината два дена пред изборите. Тие само занемаруваат со работата што им. Може да ја разбере нивната стратегија многу лесно. ”

Маж, 24, Каласлари

ЖЕНИ

Учесниците во фокус групата имаат тенденција да ги поврзуваат изборите во земјата со следниве фрази: „премногу чести“, „огромен трошок за буџетот на земјата“, „скапи предизборни кампањи“, „монотонија“, „лажни ветувања“ и „напади помеѓу политички противници.“

Дали мислите дека секој глас е важен и може да влијае на резултатите од изборите?	70%	22%	1%	7%
	Да	Не	Одбива да одговори	Не знае

Седум од десет испитанички сметаат дека секој глас е важен и може да влијае на резултатите од изборите, додека двајца од десет не веруваат во тоа.

Повеќе жени (22%) отколку мажи (15%) не веруваат во важноста на секој глас и причината за скептицизмот кај жените можеби се должи на понискиот степен на самодоверба и верба во институциите на системот, вклучително и во одговорните во изборната администрација.

Речиси две третини од испитаничките (64%) укажуваат дека гласањето само по себе не е доволно за вклучување на граѓаните во политичките промени, 23% сметаат дека гласањето може да изврши промена или да влијае на политиките, додека 11% тврдат дека не се запознаени по однос на прашањето.

Општо прифатената идеја дека жените избегнуваат јавно учество е присутна и овде. Имено, иако мнозинството жени веруваат дека гласањето не е доволно за вклучување на граѓаните во политичките промени, тие исто така се двоумат дали да се ангажираат повеќе. Затоа, недоволниот ангажман е комплексно прашање кое не зависи само од недостаток на политичка свест, и како такво, бара дополнителни анализи и интерпретации.

Мотивација за гласање

Колку често гласаше?

52% редовно

21% често

13% понекогаш

6% обично не

5% никогаш

Педесет и два проценти (52%) од анкетираниите наведуваат дека гласаат речиси редовно, 21% често, 13% понекогаш, 6% обично се воздржуваат и 5% редовно се воздржуваат од гласање.

Четириесет и два проценти (42%) од испитаничките во анкетата гласаат за различни политички партии во различни изборни циклуси, додека 39% редовно гласаат за иста партија.

Фактори што влијаат на одлуката за гласање

Најзначајните три фактори кои позитивно влијаат на одзивот на испитаниците се: перцепција дека гласањето е граѓанско право и должност (53%), изгледи за подобра иднина (41%) и страв дека нивниот глас ќе биде злоупотребен (26%).

Шеесет и два проценти (62%) од испитаничките посочуваат дека нивната одлука за редовно гласање најчесто е иста со одлуката на нивните семејства, додека 26% тврдат дека нивната одлука е иста или најчесто иста како и на нивните пријатели.

53%

Граѓанско право
и должност

41%

Изгледи за
подобра иднина

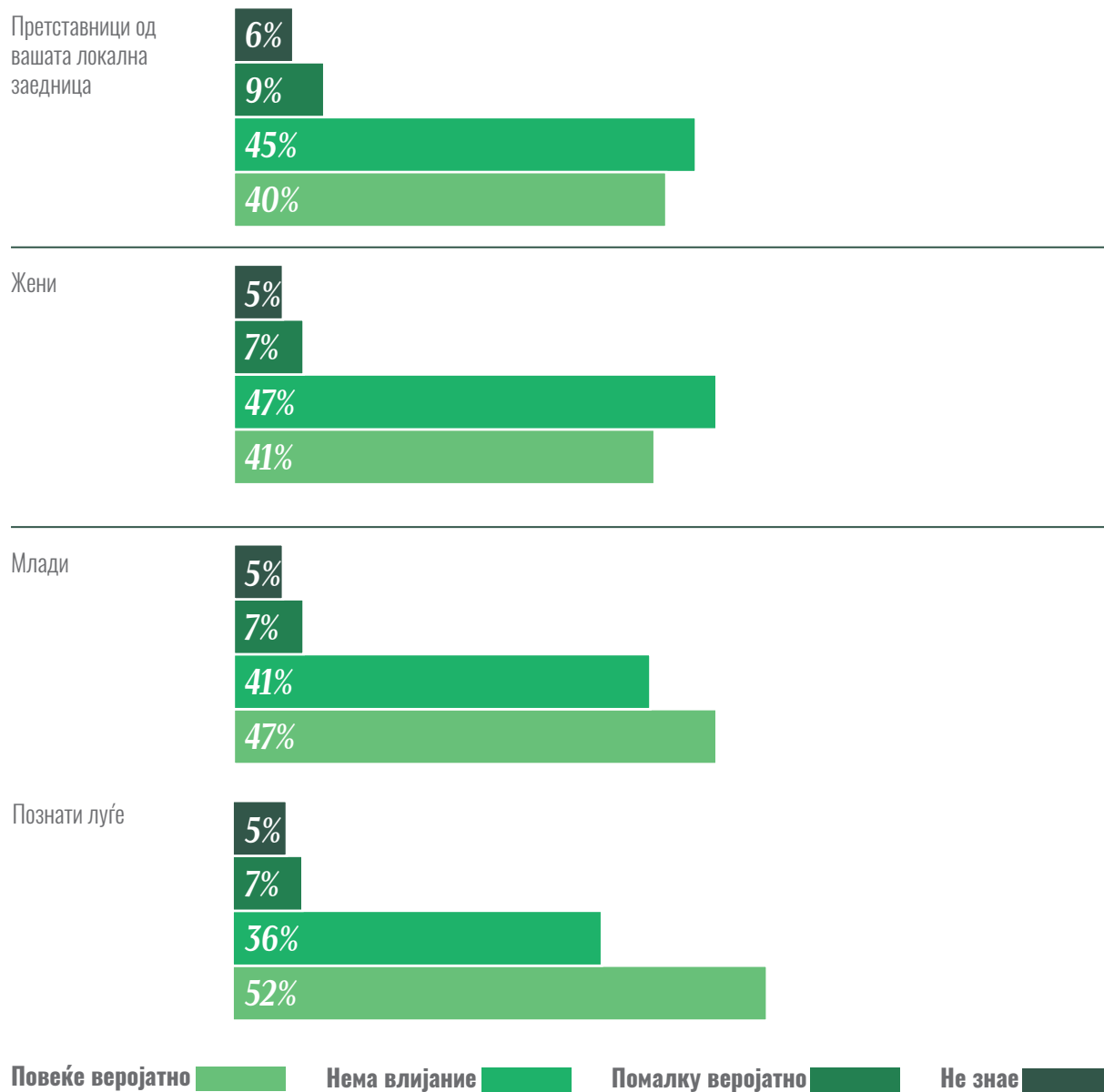
26%

Страв од злоупотреба
на гласот

Испитаничките би сакале да видат познати луѓе и млади на кандидатските листи.

Доколку на кандидатскиите листи за граѓаниници или од следниве групи, колку е веројатно дека ќе гласате за ова политичка партија?

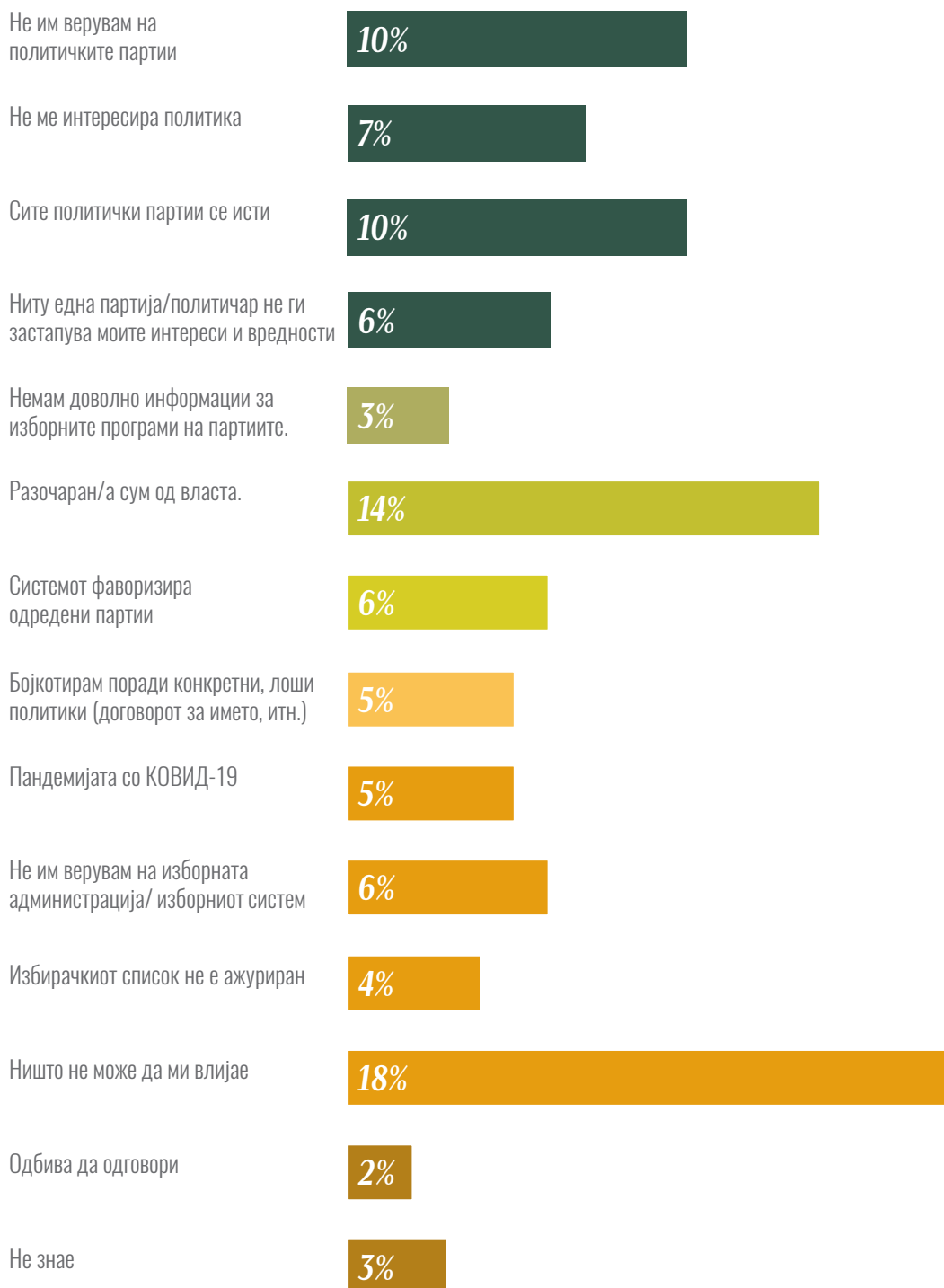
Интересно е што, иако жените не се грижат за специфичните потреби на нивниот род или за еднаква родова застапеност, тие изразуваат задоволство кога жените се активни во политиката и претпочитаат да гласаат за жени.

Така, постои несоодветно разбирање на родовата еднаквост и нејзината практична имплементација (на пр. жени кои се кандидираат за политички функции). Ова несовпаѓање може да биде резултат на недоволните напори на образовните институции, граѓанското општество и медиумите за подигнување на јавната свест за важноста на родовата еднаквост и дестигматизација на зборот „феминизам“.

Демотивација за гласање

Незадоволството од актуелната власт и политичките партии е клучниот фактор што влијае на одлуката на испитаниците да не излезат на гласање.

Што може да влијае на вашата одлука да не гласате?

Високиот процент на жени (седум од десет) што сметаат дека секој глас е важен соодветствува со наодите на фокус групата дека еден дел од незадоволните жени гласачи размислуваат да ги бојкотираат изборите како начин на изразување разочараност и револт против политичките партии и казнување за неостварените ветувања.

“ Можеби ќе биде подобро доколку мнозинството од луѓето не излезат да гласаат. Доколку има голем број незадоволни гласачи кои нема да излезат да гласаат, тогаш политичките партии можат да се загрижат дека нешто навистина не е во ред. Мислам дека тоа ќе биде добра работа за да започнат да размислуваат за оваа земја и овие луѓе. ”

Жена, 39, Скопје

ЖЕНИ ОД РУРАЛНИ ОБЛАСТИ

Учесниците во фокус групата најчесто ги поврзуваат изборите во земјата со следниве фрази: „лаги“, „неисполнети ветувања“, „луѓето и политичарите живеат во паралелни светови“, „напади и клевети наместо добри партиски програми“.

<i>Дали сметате дека секој глас е важен и може да влијае на резултатите од изборите?</i>	68% Да	23% Не	1% Одбива да одговори	8% Не знае
--	------------------	------------------	---------------------------------	----------------------

---

Седум од десет испитанички кои живеат во рурални области (68%) сметаат дека секој глас е важен и може да влијае на изборните резултати, додека две од десет (23%) не веруваат во тоа.

Шеесет проценти (60%) од испитаничките посочуваат дека гласањето само по себе не е доволно за да се изврши промена на политиката, 25% сметаат дека гласањето може да предизвика промена, додека 13% тврдат дека немаат став по однос на прашањето.

Мотивација за гласање

Колку често гласаат?

50% редовно

22% често

16% понекогаш

6% обично не

4% никогаш

Педесет проценти (50%) од испитаничките наведуваат дека гласаат редовно, 22% често, 16% понекогаш, 6% обично се воздржуваат и 4% редовно се воздржуваат од гласање.

Четириесет и три проценти (43%) од испитаничките гласаат за различни политички партии за време на различни изборни циклуси, додека 40% редовно гласаат за иста партија.

Фактори што влијаат на одлуката за гласање

52%

Граѓанско право
и должност

40%

Изгледи за
подобра иднина

27%

Страв од злоупотреба
на гласот

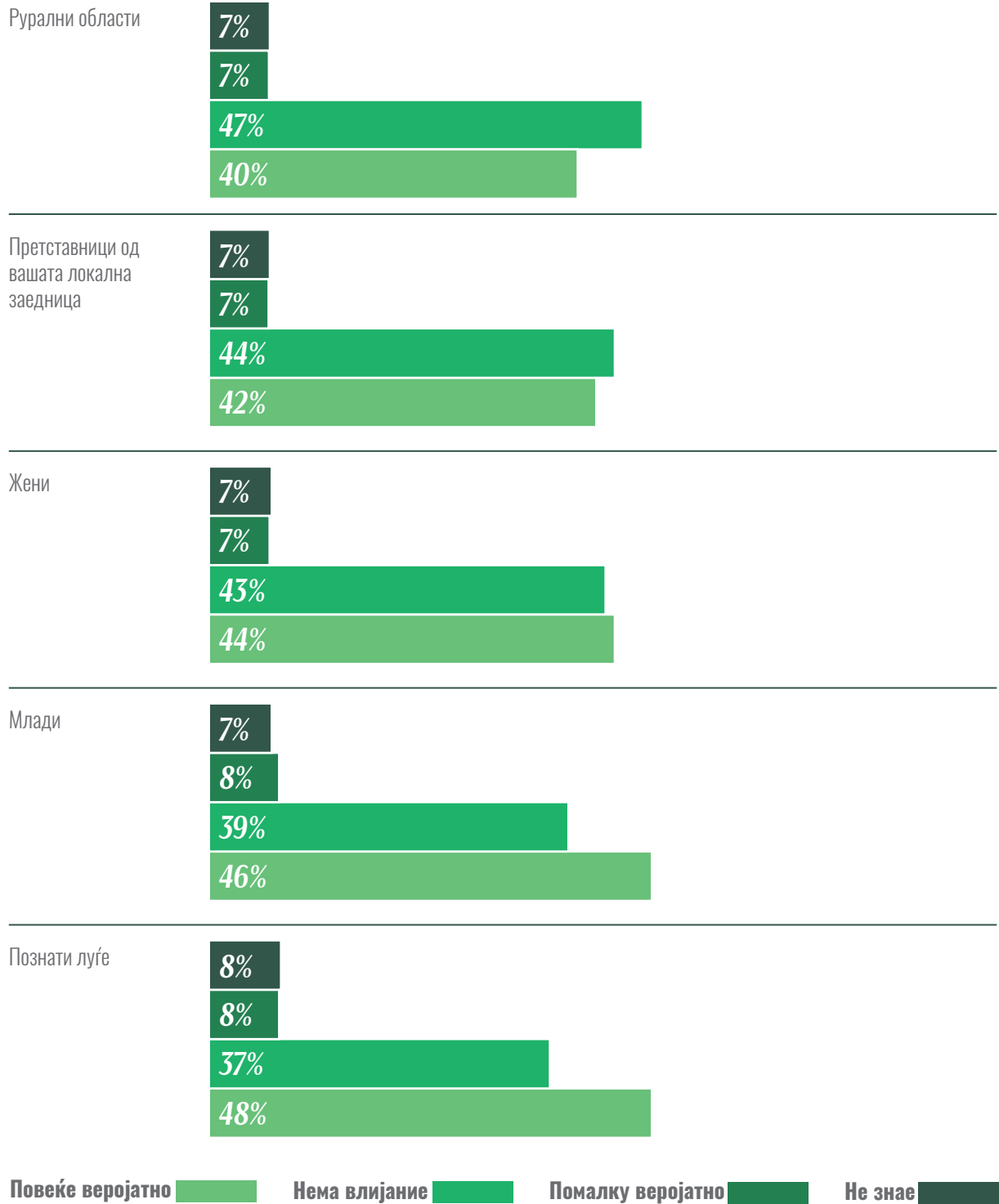
Трите примарни фактори што позитивно влијаат на одзивот на испитаниците се: перцепција дека гласањето е граѓанско право и должност (52%), изгледи за подобра иднина (40%) и страв дека нивниот глас ќе биде злоупотребен (27%).

Шеесет и шест проценти (66%) од испитаничките гласаат исто или најчесто исто како и нивните семејства, додека 28% гласаат исто или најчесто исто како и нивните пријатели.

Испитаничките би сакале да видат повеќе познати луѓе, млади луѓе и жени, како претставници на кандидатските листи.

Доколку на кандидатскиите листи за пратеници или од следниве групи, колку е веројатно дека ќе гласате за оваа политичка партија?

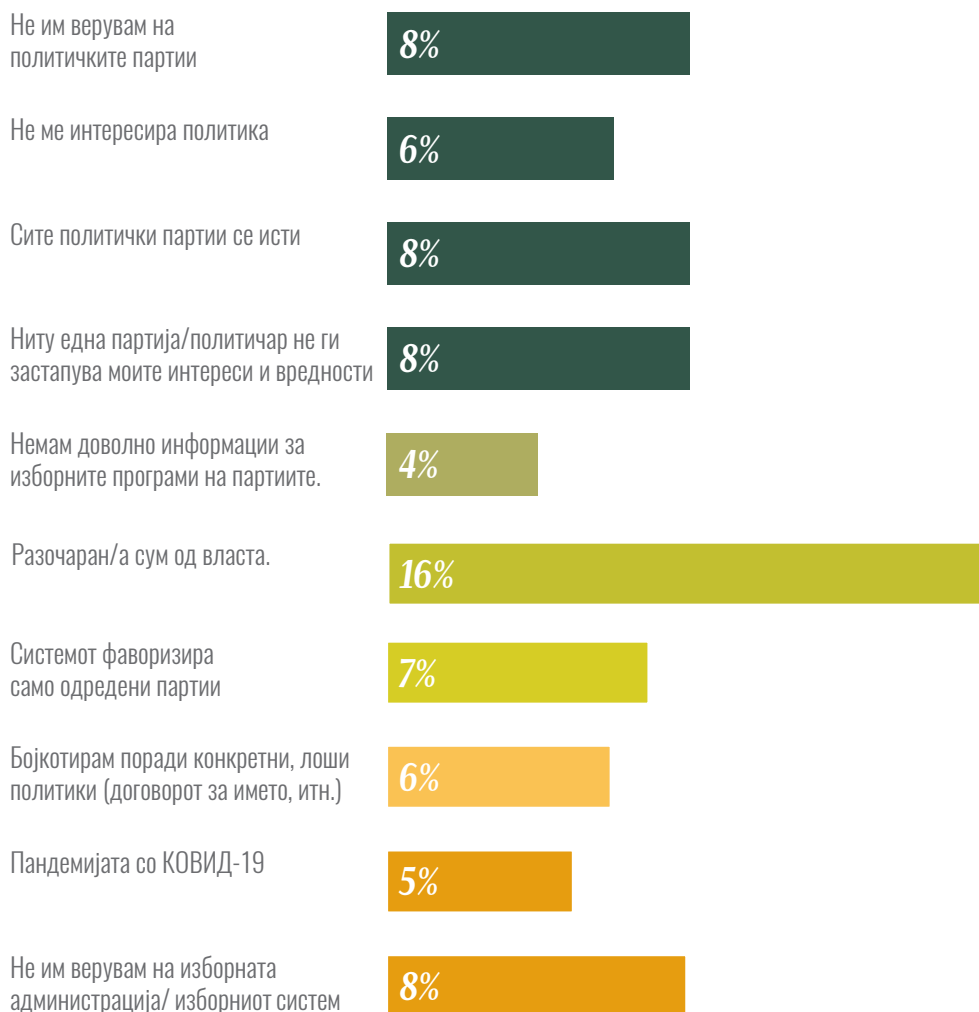

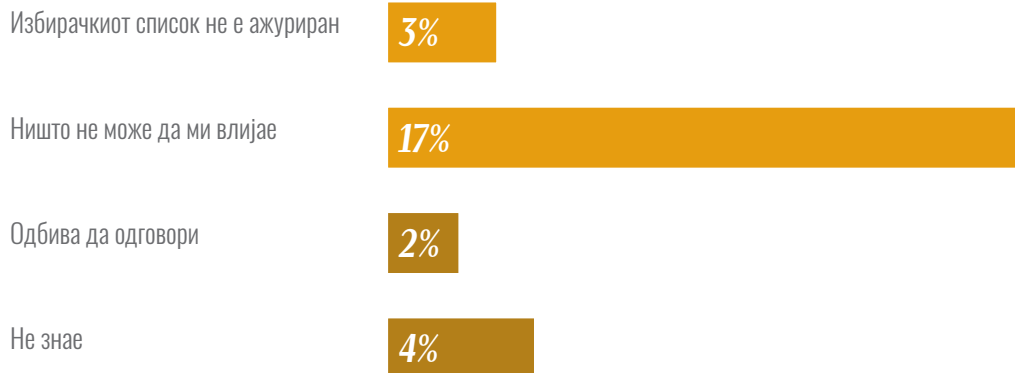
*“ Мора да се бориме сами и да не ги поценуваме
нашите способности, затоа што, да бидеме искрени,
појамејни сме од мажите. Уборни сме. Ако поставиме
цел, не се предаваме и одиме до крај. Затоа не смееме
да си дозволиме да бидеме граѓани од втор ред и
треба повеќе да се занимаваме со политика. ”*
Жена, 38, Тетарце

Демотивација за гласање

Незадоволството од власта и од политичките партии е клучниот фактор што влијае на одлуката на учесничките во истражувањето да не излезат на гласање.

Што може да влијае на вашата одлука да не гласате?

Наодите од фокус групата покажуваат дека жените од руралните средини наведуваат дека притисоците од партиите се особено силни во руралните области и дека членството во политичка партија е често најважниот услов за вработување.

“ Да, бев под притисок и мојот сојуз истака. Тоа беше во 2016 година пред изборите. На мојот сојуз му се заканува дека ќе ме отпуштаат ако не гласам за одредена политичка партија. Не можам да заборавам колку беше стресно. Не сакам никој да го доживее тоа. ”
Жена, 38, Теарце

“ Не знам дали да го наречам притисок, но ми рекоа дека ако сакам да работам треба да гласам за нив. На крајот, не ја добив работата. Оттогаш, не верувам во ниту една партија. ”
Жена, 26, Пршовце

ЛИЦА СО ПОПРЕЧЕНОСТ

Учесниците во истражувањето најчесто ги поврзуваат изборите во земјата со фрази како што се „корупција“, „зелен пазар“, „нерегуларности“, „поткуп на гласови“ и „игра“.

Дали сметате дека секој глас е важен и може да влијае на резултатите од изборите?

75%
Да

14%
Не

2%
Одбива да одговори

9%
Не знае

Оваа група смета дека во изборите има многу нерегуларности. Испитаниците наведуваат силно политичко влијание и купување гласови во периодот пред избори, притисок и заплашување на граѓаните, фотографирање на гласачки ливчиња, итн.

Групата понатаму наведува изразено непочитување на правата во врска со гласањето на лицата со попреченост, како на пример:

- ♦ Немање пристап до избирачките места (повеќето избирачки места се наоѓаат во училишта, со ограничен пристап за лицата со попреченост)
- ♦ Немање шаблони за гласање за лица со оштетен вид односно необезбедување шаблони за лицата кои имаат таква потреба „Шаблоните остануваат во торба“.

“ Ако немаат пристапни рампи за луѓе во инвалидска количка, ако не го изложат шаблонот за гласање за лицата со оштетен вид на видно место, што е кајасирофа. За сите на избирачкото место исечативме илустративен приказ на потребите на лицата со попреченост ... но тие не беа изложени на ниту едно од тирите избирачки места што ги посетив за време на претседателските избори. ”

Маж, 51 година, Куманово

Повеќето испитаници забележаа дека и покрај обуката на членовите на избирачкиот одбор за гласачките права и подигнувањето на свеста за потребите на лицата со попреченост, тие не се почитуваат на денот на изборите. Општа забелешка на оваа група е дека законските услови се поставени, но дека нема ефективна имплементација. Дел од испитаниците посочуваат дека лицата со попреченост од руралните области се особено дискриминирани во овој поглед, поради што се длабоко разочарани од работата на Државната изборна комисија.

Податоците од истражувањето покажуваат дека значителен процент на лица со попреченост наидуваат на тешкотии во текот на гласањето поради непознавање на постапките за гласање (20%). Четиринаесет проценти (14%) од учесниците во истражувањето истакнуваат дека немаат соодветен пристап до избирачките места, додека 13% немаат соодветен превоз. И покрај тоа, испитаниците не наведоа поголеми тешкотии во однос на процесот на гласање.

Слично како и општата популација, околу три четвртини од испитаниците сметаат дека секој глас е важен и може да влијае на изборните резултати (74%), додека 14% не веруваат во тоа.

Во споредба со општата популација, лицата со попреченост помалку веруваат дека со гласање не се постигнуваат промени во јавните политики (53% или 11 процентни поени помалку од општата популација), една четвртина (24%) сметаат дека гласањето е доволно, додека 20% (11% поени повеќе) наведуваат дека не се запознаени по однос на ова прашање.

Мотивација за гласање

Колку често гласаат?

34% редовно

20% често

22% понекогаш

14% обично не

4% никогаш

Триесет и четири проценти (34%) од анкетираниите во истражувањето наведуваат дека гласаат речиси редовно, 20% често, 22% понекогаш, 14% обично не гласаат и 4% никогаш не гласаат. Ова е показател за фактот дека има помалку редовни гласачи кај лицата со попреченост во споредба со општата популација (76% редовно или често гласаат).

Речиси половина од испитаниците во анкетата (51%) гласаат за различни политички партии, додека 33% редовно гласаат за иста партија, што е за седум проценти помалку отколку кај општата популација (40% редовно гласаат за истата партија).

Фактори што влијаат на одлуката за гласање

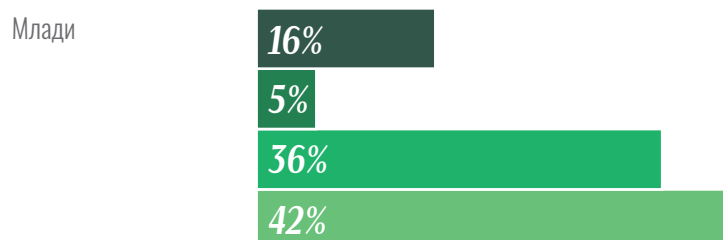
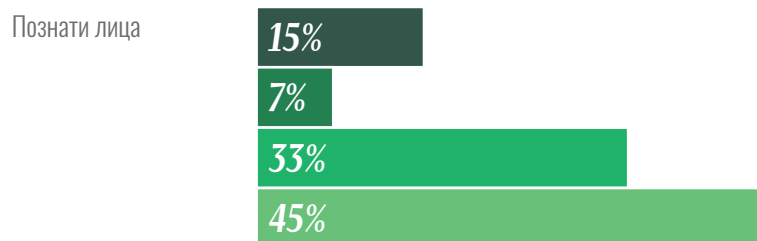
Најзначајните три фактори што влијаат на одлуката на испитаниците да гласаат се: перцепција дека гласањето е граѓанско право и должност (44%), подобра иднина (38%) и страв дека гласот ќе им биде злоупотребен (29%).

Учесниците во истражувањето би сакале на кандидатските листи за локални и парламентарни избори да има повеќе лица што ги познаваат и млади луѓе.

Шест од десет испитаници (60%) наведуваат дека гласаат исто како и нивните семејства, додека тројца од десет (29%) наведуваат дека гласаат исто или најчесто исто како и нивните пријатели.

Доколку на кандидатскиите листи има претставници од следниве групи, колку е веројатно дека ќе гласате за оваа политичка партија?

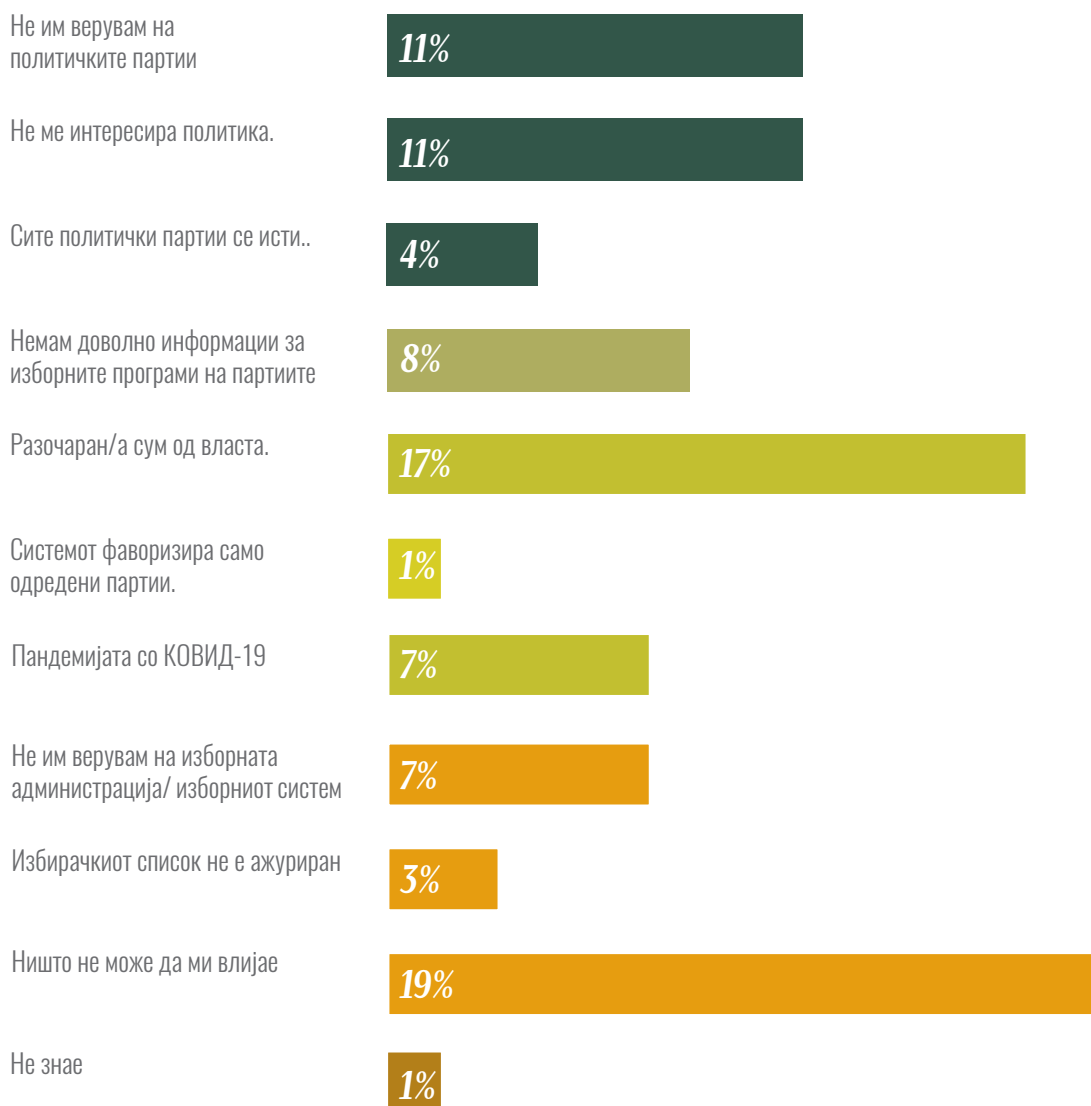

Повеќе веројатно Нема влијание Помалку веројатно Не знае

Демотивација за гласање

Незадоволството од власта и политичките партии е клучниот фактор што влијае на одлуката на учесниците во истражувањето да не гласаат.

Што може да влијае на вашата одлука да не гласате?

Фокусната група ги потврдува наодите од квантитативното истражување. Повеќето учесници во дискусијата изразија незадоволство и разочарување од работата на политичките партии.

Според оваа група, воздржувањето од гласање е легитимно право на секој граѓанин и тоа испраќа значајна порака до политичките партии. Сепак, испитаниците сметаат дека политичките партии не реагираат на, ниту се интересираат за потребите на оваа категорија луѓе.

РОМИ

Учесниците во фокус групата најчесто ги поврзуваат изборите во земјата со фрази како што се: „повторно крадење“, „добра глума“, „празни ветувања“, „асфалтирање“ и „покачување на плата и пензија“.

Дали сметате дека секој глас е важен и може да влијае на резултатите од изборите?

56%
Да

33%
Не

11%
Одбива да одговори

Повеќе од половина од испитаниците сметаат дека секој глас е важен и може да влијае на резултатите од изборите (56%), додека една третина (33%) не верува дека секој глас е важен, процент кој е значително поголем во споредба со општата популација (18%).

Речиси половина од испитаниците (48%) посочуваат дека гласањето само по себе не е доволно за активно вклучување на граѓаните во политичките прашања, една третина сметаат дека гласањето е доволно, додека 17% се изјаснуваат дека не се информирани по однос на ова прашање.

Општо земено, податоците од истражувањето укажуваат на маргинализација и недоверба во општата политика кај ромското население.

Мотивација за гласање

Колку често гласаат?

44% редовно

19% често

19% понекогаш

5% обично не

13% никогаш

Четириесет и четири проценти (44%) од учесниците во истражувањето наведуваат дека речиси редовно гласаат, 19% често, 19% понекогаш, 5% обично не гласаат и 13% никогаш не гласаат.

Половина од учесниците во истражувањето (50%) гласаат за различни политички партии во различни изборни циклуси, додека 27% редовно гласаат за иста партија. Овој процент е поголем во споредба со сите други демографски групи, што покажува дека ромската заедница може да биде подложна на манипулација.

Фактори што влијаат на одлуката за гласање

Трите примарни фактори што влијаат на одлуката на Ромите да излезат да гласаат се: перцепција дека гласањето е граѓанско право и должност (48%), лични интереси и придобивки (35%) и изгледи за подобра иднина (31%).

48%

Граѓанско право
и должност

35%

Лични интереси и
придобивки

31%

Изгледи за
подобра иднина

Учесниците во фокус групата забележуваат дека изборните нерегуларности се многу поизразени во нивната заедница во споредба со другите етнички заедници. Нерегуларностите опфаќаат поткуп, купување гласови и продажба на лични карти, како и организиран превоз на гласачи до избирачки места со возила на политичките партии и локалните полициски власти.

“Најголемиите манипулации, појкујќи и пријисоци се појавуваат кај необразованите граѓани кои се најизложени на манипулации.”

Маж, 40, Бишола

Нешто повеќе од половина од испитаниците (52%) посочуваат дека секогаш или најчесто гласаат исто како и нивните семејства, додека речиси една четвртина (24%) наведуваат дека гласаат исто или најчесто исто како и нивните пријатели.

Учесниците во истражувањето би сакале да видат повеќе претставници на Ромите, млади луѓе и познати лица на кандидатските листи за пратеници или советници.

Доколку на кандидатскиите листи има претставници од следниве групи, колку е веројатно дека ќе гласате за оваа политичка партија?

Познати лица

Млади

Роми

0%

100%

Повеќе веројатно

Нема влијание

Помалку веројатно

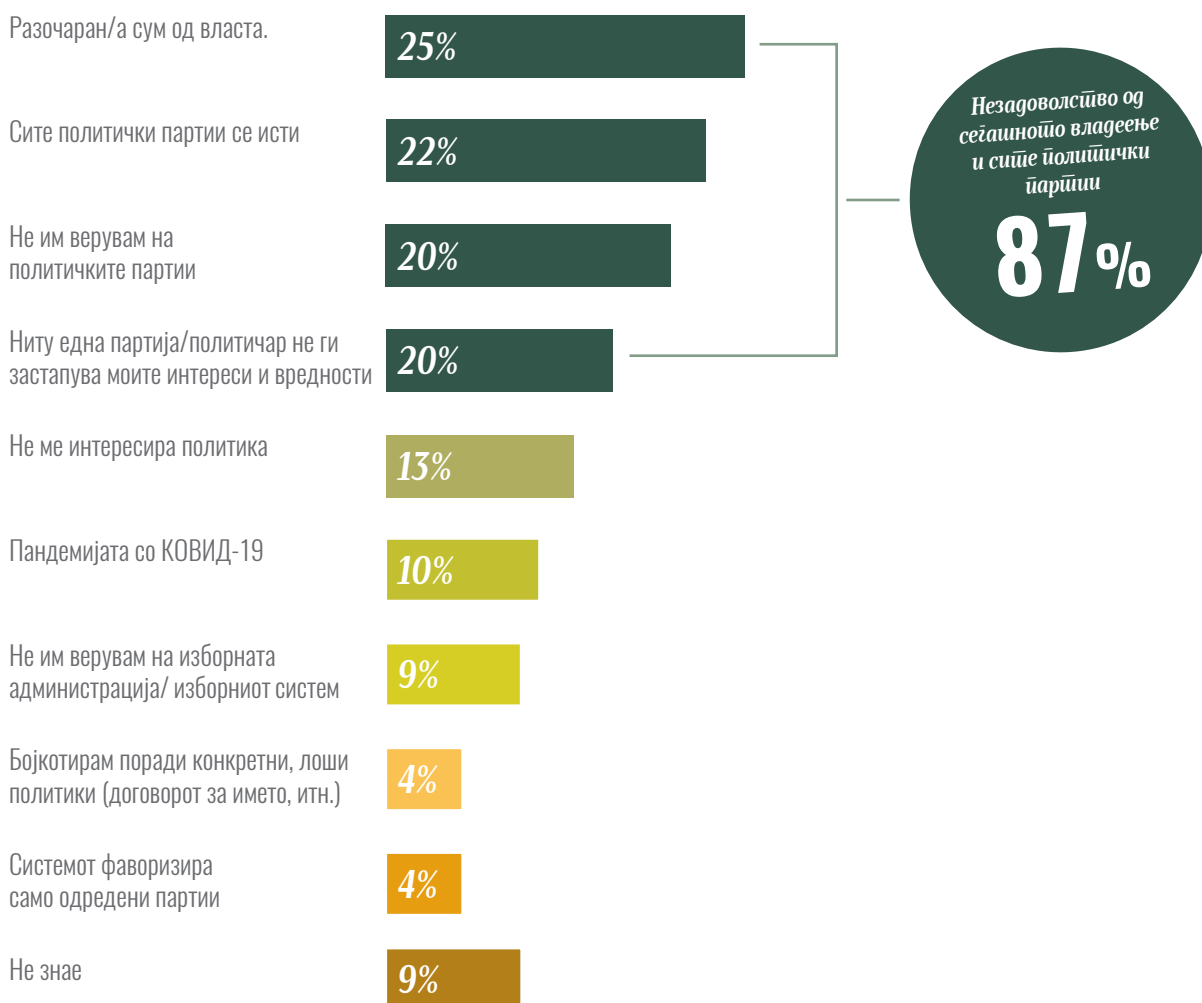
Не знае

Демотивација за гласање

Незадоволството од власта и политичките партии е клучниот фактор што влијае на одлуката на испитаниците да не гласаат.

Што може да влијае на вашата одлука да не гласате?

Резултатите од истражувањето покажуваат дека Ромите се соочуваат со поголеми тешкотии во текот на изборниот процес во споредба со другите групи. Кај нив има најмногу грешки при запишувањето во избирачкиот список, гласање под притисок и недоволно познавање на процедурите за гласање. Поради тоа, ромската заедница е најранливата популација во однос на изборните нерегуларности.

Карактеристичен проблем со кој се соочува ромската заедница се децата и граѓаните без документи и ова е проблем кој бара систематски пристап за стимулирање и овозможување на процесот на гласање.

Уште едно горливо прашање за оваа група е недостатокот на едукација на гласачите и ограничениот пристап до основните информации во врска со изборите. На пример, тие не знаат како да проверат дали нивните лични податоци се внесени во избирачките списоци.

ЛИЦА ОД ОДДАЛЕЧЕНИ ЗАЕДНИЦИ

Луѓето кои живеат во оддалечени заедници ги поврзуваат изборите со фрази како што се: „целосно непотребни“, „не ја одразува волјата на луѓето“, „САД и ЕУ ја донесуваат конечната одлука за резултатот од изборите“.

<i>Дали сметате дека секој глас е важен и може да влијае на резултатите од изборите?</i>	75% Да	17% Не	1% Одбива да одговори	7% Не знае
--	------------------	------------------	---------------------------------	----------------------

---

Слично на групите анкетирани во општите и руралните категории, позитивно е што поголемото мнозинство од испитаниците смета дека може да влијае на изборните резултати, односно дека секој глас е важен (75%), додека 17% не веруваат во тоа.

Повеќе од половина од испитаниците (59%) наведуваат дека гласањето само по себе не е доволно за да се предизвикаат промени, односно да се изврши влијание врз политиките, додека тројца од десет веруваат во тоа.

Мотивација за гласање

Колку често гласаат?

79% редовно или често

12% понекогаш

4% обично не

2% никогаш

Истражувањето покажува дека луѓето од оддалечените заедници се редовни гласачи: 79% гласаат речиси редовно или често, 12% понекогаш, 4% обично не гласаат и 2% изјавуваат дека никогаш не гласаат. Постојат повеќе редовни гласачи меѓу луѓето од оддалечените заедници во споредба со жени од рурални области (72% речиси редовно или често гласаат) и општествено-политичките (65% речиси редовно или често гласаат).

Покрај тоа, 39% изјавуваат дека секогаш гласаат за иста партија, додека 43% гласаат за различни политички партии. Ова укажува на тоа дека поддршката за одредена политичка партија може да се промени доколку се појават други политички опции.

Фактори што влијаат на одлуката за гласање

Слично на општата популација, трите примарни фактори што влијаат на одлуката на луѓето од оддалечените заедници да гласаат се: перцепција дека гласањето е граѓанско право и должност (46%), изгледи за подобра иднина (32%) и страв дека некој ќе им го злоупотреби гласот (32%), односно лажно ќе гласа наместо нив.

Две третини од испитаниците (66%) наведуваат дека нивната одлука за гласање е иста или најчесто иста со одлуката на нивните семејства, додека речиси една третина (32%) наведуваат различна одлука.

Шест од десет испитаници одлучуваат за кого/дали ќе гласат самостојно (без вијание на нивните пријатели).

Луѓето кои живеат во оддалечени заедници би сакале да видат повеќе познати лица и млади луѓе на кандидатските листи за пратеници (или како избрани претставници, на пример во општинските совети).

Доколку на кандидатскиите листи има претставници од следниве групи, колку е веројатно дека ќе гласате за оваа политичка партија?

Претставници од
вашата локална
заедница

Млади

Познати лица

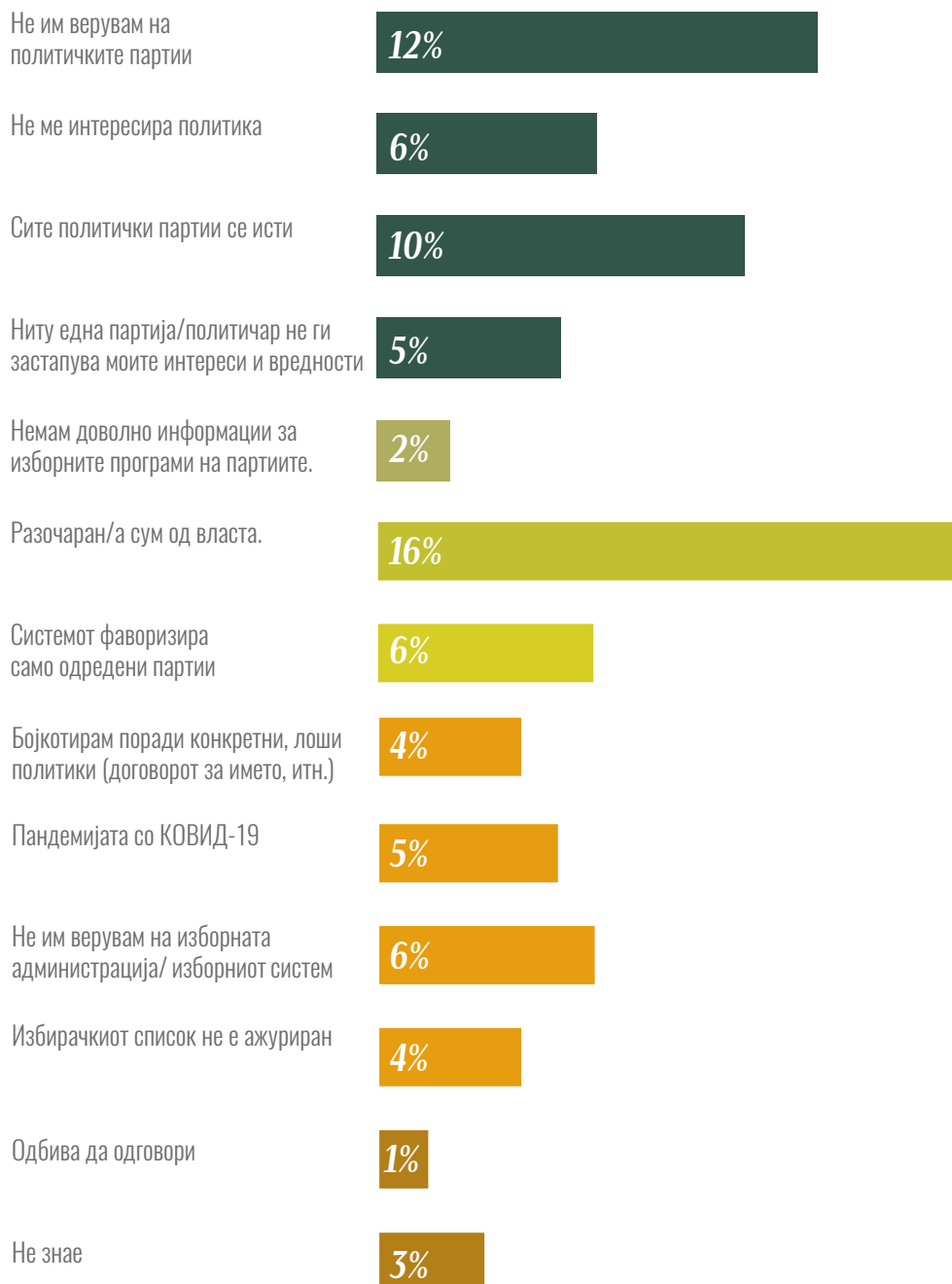

Повеќе веројатно Нема влијание Помалку веројатно Не знае

Демотивација за гласање

Незадоволството од управувањето и политичките партии ги демотивира луѓето од оддалечените заедници да излезат и да гласаат.

Што може да влијае на вашата одлука да не гласате?

Оваа демографска група смета дека масовната миграција на граѓаните од оддалечените заедници е доволен доказ дека политичките партии немаат успешни развојни планови и стратегии за оддалечените заедници и руралните области. Тие веруваат дека фокусот на политичките партии е главно на урбаните области и големите градови.

**“Дискриминацијата не е само урбана насирои рурална,
ишуку и големи градови насирои мали градови.”**
Жена, 49, Крива Паланка

МНОГУ СИРОМАШНИ ЛИЦА

Многу сиромашните луѓе ги поврзуваат изборите со фрази како што се: „фалсификат“, „наместени“, „фрустрирачки“, „делумно демократски“, „локалните шерифи на македонските и албанските политички партии вршат притисок, манипулираат и ги поткупуваат граѓаните за да освојат гласови.“

<i>Дали сметате дека секој глас е важен и може да влијае на резултатите од изборите?</i>	72%	20%	1%	7%
Да	Не	Одбива да одговори	Не знае	

Слично на општата популација, речиси три четвртини од учесниците во истражувањето сметаат дека секој глас е важен и може да влијае на резултатите од изборите (73%), додека 20% не веруваат дека секој глас е важен.

Околу половина од испитаниците (51%) посочуваат дека само гласањето не е доволно да ги ангажира граѓаните да се вклучат во измена на политиките, една третина сметаат дека гласањето е доволно, додека 11% наведуваат дека не се запознаени со ова прашање.

Мотивација за гласање

Колку често гласаат?

75% редовно / често

16% понекогаш

6% обично не

2% никогаш

Истражувањето покажува дека како и општата популација, многу сиромашните луѓе се редовни гласачи:

Покрај тоа, 34% изјавуваат дека секогаш гласаат за иста партија, додека 48% гласаат за различни политички партии. Ова укажува на тоа дека нивната поддршка за одредена политичка партија може да се промени доколку се појават подобри политички опции.

Фактори што влијаат на одлуката за гласање

47%

Граѓанско право
и должност

34%

Изгледи за
подобра иднина

27%

Страв од злоупотреба
на гласот

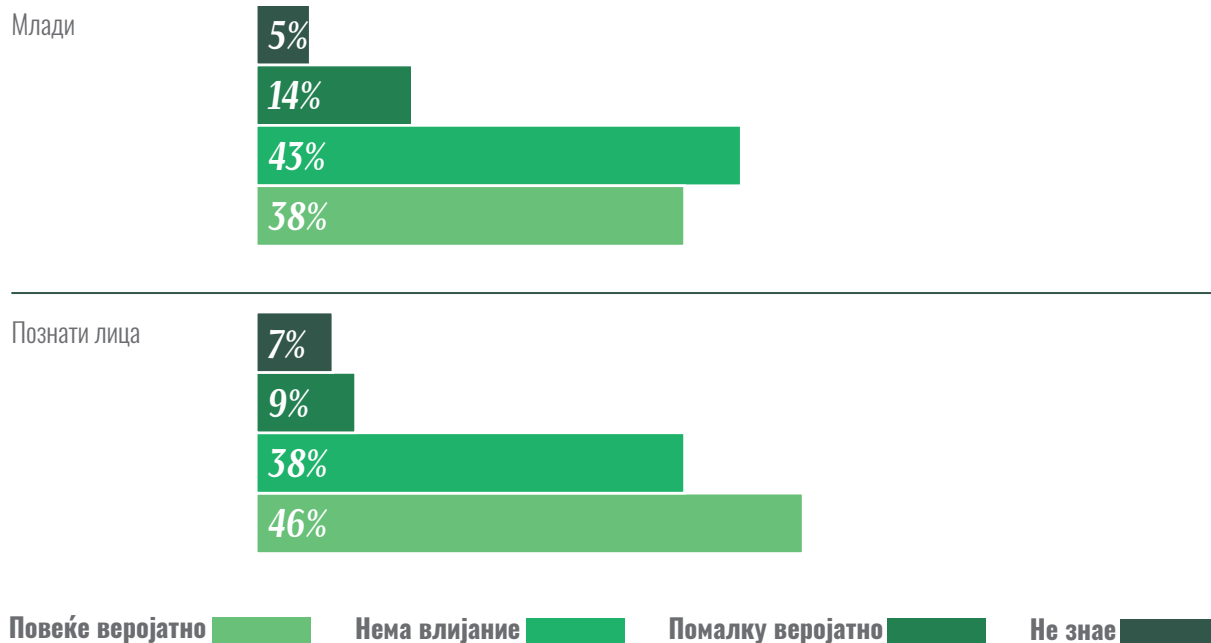
Како и општата популација, трите фактори што најмногу влијаат на одлуката за гласање се: перцепција дека гласањето е граѓанско право и должност (47%), подобри изгледи за иднината (34%) и страв дека гласот ќе им биде злоупотребен (27%).

Како и општата популација, повеќе од половина од испитаниците (56%) наведуваат дека гласаат исто или најчесто исто како и нивното семејство, додека 38% не гласаат исто.

Одлуката за гласање на шест од десет испитаници не зависи од нивните пријатели.

Многу сиромашните луѓе би сакале да има повеќе познати како кандидати на партиските листи за избори или како избрани претставници (на пр. во општинските совети).

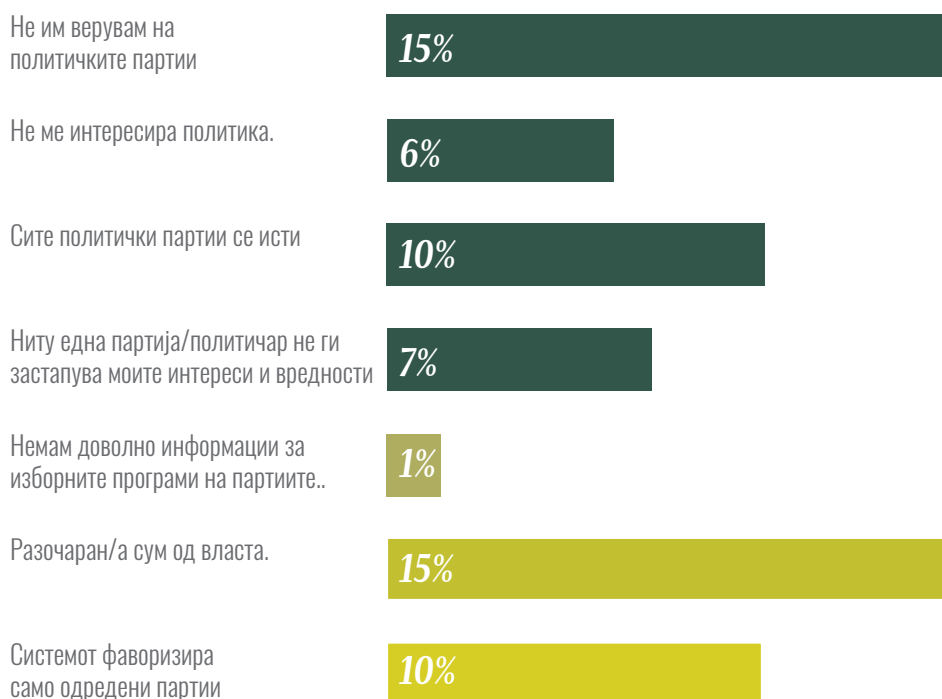
Доколку на кандидатскиите листи има прејственици од следниве групи, дали би гласале за оваа политичка партија?

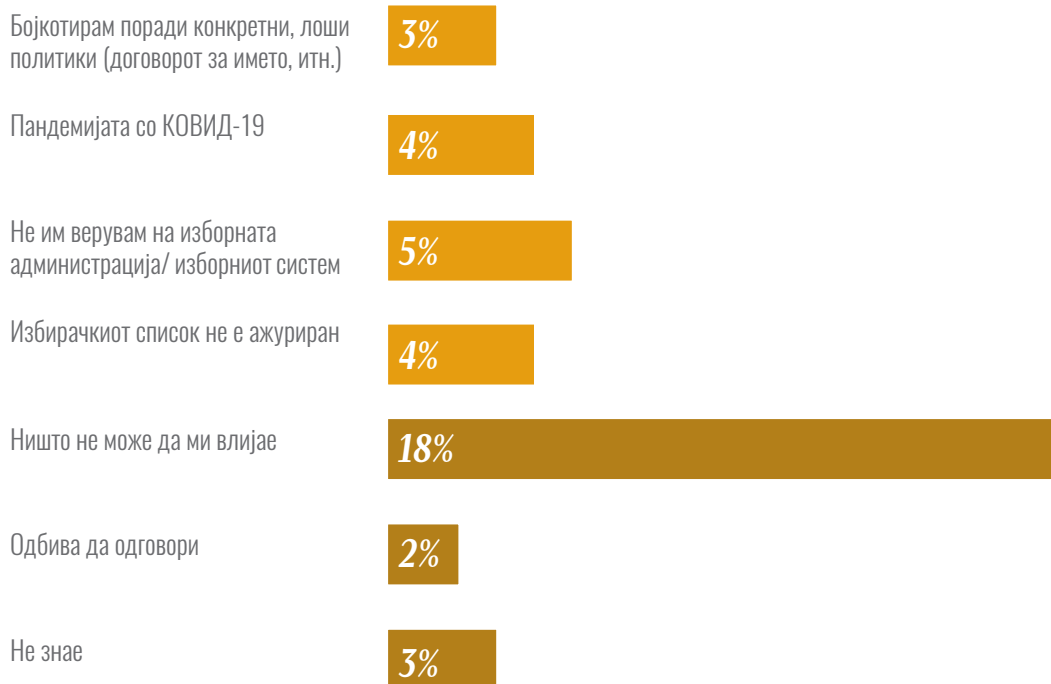

Демотивација за гласање

Незадоволството од владата и политичките партии е клучниот фактор што влијае на одлуката на учесниците во истражувањето да се воздржат од гласање.

Што може да влијае на вашата одлука да не гласате?

Оваа група смета дека граѓаните се изманипулирани од политичките партии и не верува во позитивни промени и во легитимноста на резултатите од изборите. Сепак тие се против бојкот на изборите.

**“ Повеќе штејта се прави со негласање ојколку
кога се испраќа порака за незадоволство
до политичките партии со бојкот. ”**
Маж, 62, Скопје

Понатаму, тие сметаат дека воздржувањето од гласање е во прилог на власта и им помага да освојат гласови.

ДОЛГОРОЧНО НЕВРАБОТЕНИ ЛИЦА

Долгорочно невработените граѓани ги поврзуваат изборите со фрази како што се: „катастрофа“, „хаотичен“, „манипулативен“, „фалсификат“, „притисок“, „празни ветувања“, „нема промени, истите луѓе“, „луѓето се немоќни“.

Дали сметате дека секој глас е важен и може да влијае на изборните резултати?

78%	22%	2%	8%
Да	Не	Одбива да одговори	Не знае

Во споредба со општата популација, долгорочно невработените лица помалку веруваат во важноста на гласот на граѓаните и неговото влијание врз изборните резултати.

Повеќе од две третини од испитаниците сметаат дека секој глас е важен и може да влијае на изборните резултати (78%) во споредба со 74% од општата популација што верува во важноста на гласот на граѓаните.

Покрај тоа, наодите од фокус групата покажуваат дека оваа група смета дека денот на изборите е легитимен и мирен, но дека предизборните кампањи се брутални и вулгарни.

Повеќе од половина од испитаниците (56%) наведуваат дека гласањето не е доволно за да ги ангажира граѓаните да влијаат врз политиките, повеќе од една четвртина (26%) смета дека гласањето е доволно, додека 16% немаат мислење.

Мотивација за гласање

Колку често гласате?

68% редовно / често	16% понекогаш	9% обично не	4% никогаш
----------------------------	----------------------	---------------------	-------------------

Истражувањето покажува дека 68% гласаат речиси редовно или често, 16% понекогаш, 9% обично не гласаат, додека 4% никогаш не гласаат.

Како и општата популација, 38% од оваа група изјавуваат дека секогаш гласаат за иста партија, додека 44% гласаат за различни политички партии.

Фактори што влијаат на одлуката за гласање

Како и општата популација, три најзначајни фактори што влијаат на испитаниците во оваа група да излезат и да гласаат се: перцепцијата дека гласањето е граѓанско право и должност (44%), подобра иднина (28%) и страв дека гласот ќе им биде злоупотребен (24%).

44%

Граѓанско право и должност

28%

Изгледи за подобра иднина

24%

Страв од злоупотреба на гласот

Повеќе од половина од испитаниците (56%) посочуваат дека гласаат исто или најчесто исто како и нивните семејства, додека 38% гласаат различно.

Одлуката за гласање на шест од десет испитаници не е под влијание на нивните пријатели.

Како и другите демографски групи, испитаниците од оваа група би сакале да видат луѓе од нивната локална заедница како претставници на листите на кандидати или како избрани претставници во парламентот или општинските совети.

Доколку на кандидатскиите листи има претставници од следниве групи, дали би гласале за оваа политичка партија?

Млади

Познати лица

Претставници од вашата локална заедница

Повеќе веројатно

Нема влијание

Помалку веројатно

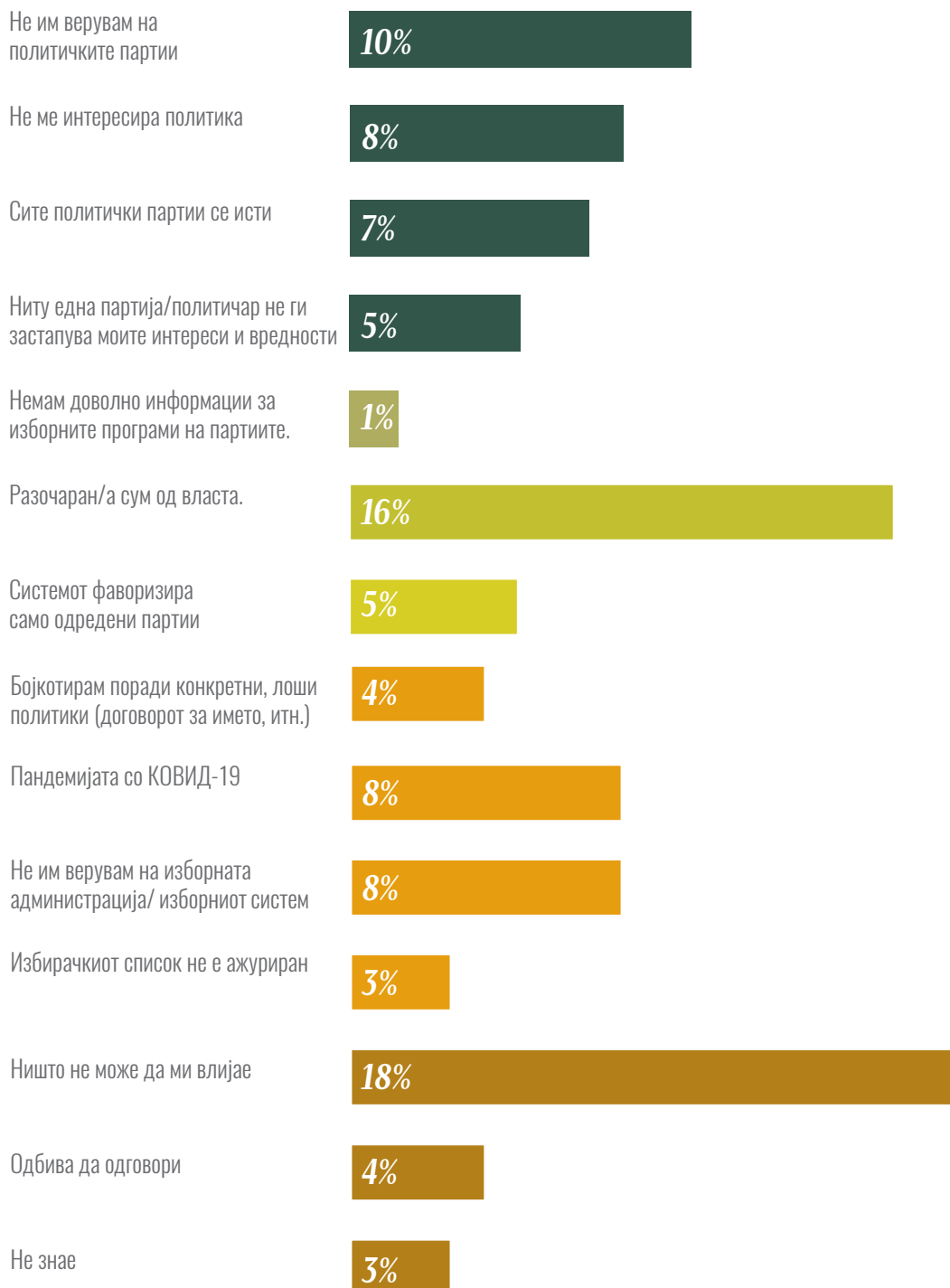
Не знае

Демотивација за гласање

Незадоволството од власта и политичките партии ги демотивира долгорочно невработените лица да излезат и да гласаат.

Што може да влијае на вашата одлука да не гласате?

Како и другите групи, оваа демографска група смета дека најизразена е дискриминацијата врз основа на членство во политичка партија, односно членството во политичка партија е најзначајниот предуслов за вработување.

Без оглед на родот, етничката припадност или местото на живеење, членовите и активните членови на владејачките политички партии имаат поголема можност за вработување. Непотизмот и семејните врски предизвикуваат голем револт кај испитаниците. Како последица на тоа, расте апатијата и незадоволството, како и мотивацијата да ја напуштат земјата и да бараат вработување во странство.

ДРУГИ ЕТНИЧКИ ЗАЕДНИЦИ

Учесниците во истражувањето вообичаено ги поврзуваат изборите во земјата со фрази како што се „нерегуларни“, „губење пари“, „лажни ветувања“, „фалсификување избори“ и „корупција“.

<i>Дали сметате дека секој глас е важен и може да влијае на резултатите од изборите?</i>	73%	13%	3%	10%
Да	Не	Одбива да одговори	Не знае	

Дел од испитаниците сметаат дека денот на изборите тече мирно, без значителни неправилности во споредба со изборите на почетокот на 2000-тите кога имаше инциденти, пукотници и полнење на гласачки кутии. Меѓутоа, сè уште има притисок, заплашување, политички вработувања и мито.

Значителен дел од испитаниците сметаат дека секој глас е важен. Околу три четвртини од сметаат дека секој глас се брои и може да влијае на изборните резултати (73%), додека 13% не веруваат во тоа. Овој процент е значително помал во споредба со општата популација (18,5%).

Повеќе од половина од испитаниците (53%) наведуваат дека гласањето само по себе не е доволно за да се направат промени во политиката, тројца од десет испитаници (29%) сметаат дека гласањето е доволно, додека 11% немаат мислење за ова прашање .

Мотивација за гласање

Колку често гласаат?

53% редовно

25% често

12% понекогаш

3% обично не

3% никогаш

Педесет и три проценти (53%) од учесниците во истражувањето гласаат речиси редовно, 25% гласаат често, 12% понекогаш, 3% обично не гласаат и 3% никогаш не гласаат.

Испитаниците ја менуваат лојалноста кон одредена политичка партија почесто од другите профилни групи. Повеќе од половина гласаат за различни политички партии, додека 30% редовно гласаат за иста партија, што е пониско за десет проценти во споредба со општата популација.

Фактори што влијаат на одлуката за гласање

Согласно трендот забележан кај општата популација, првите три фактори што влијаат на одлуката на испитаниците да излезат на гласање се: перцепција дека гласањето е граѓанско право и должност (48%), подобра иднина (44%) и страв дека гласот ќе им биде злоупотребен (34%).

48%

Граѓанско право
и должност

44%

Изгледи за
подобра иднина

34%

Страв од злоупотреба
на гласот

Речиси две третини од испитаниците (65%) наведуваат дека гласаат исто или најчесто исто како семејството, додека една третина (34%) гласаат исто или најчесто исто како пријателите.

Оваа демографска група најверојатно ќе гласа за политичката партија којашто на кандидатските листи за парламентарни или локални избори вклучувачени.

Доколку на кандидатскиите листи има претставници од следниве групи, дали би гласале за оваа политичка партија?

Претставници од
вашата локална
заедница

Познати лица

Луѓе од други
етнички заедници

Жени

Повеќе веројатно

Нема влијание

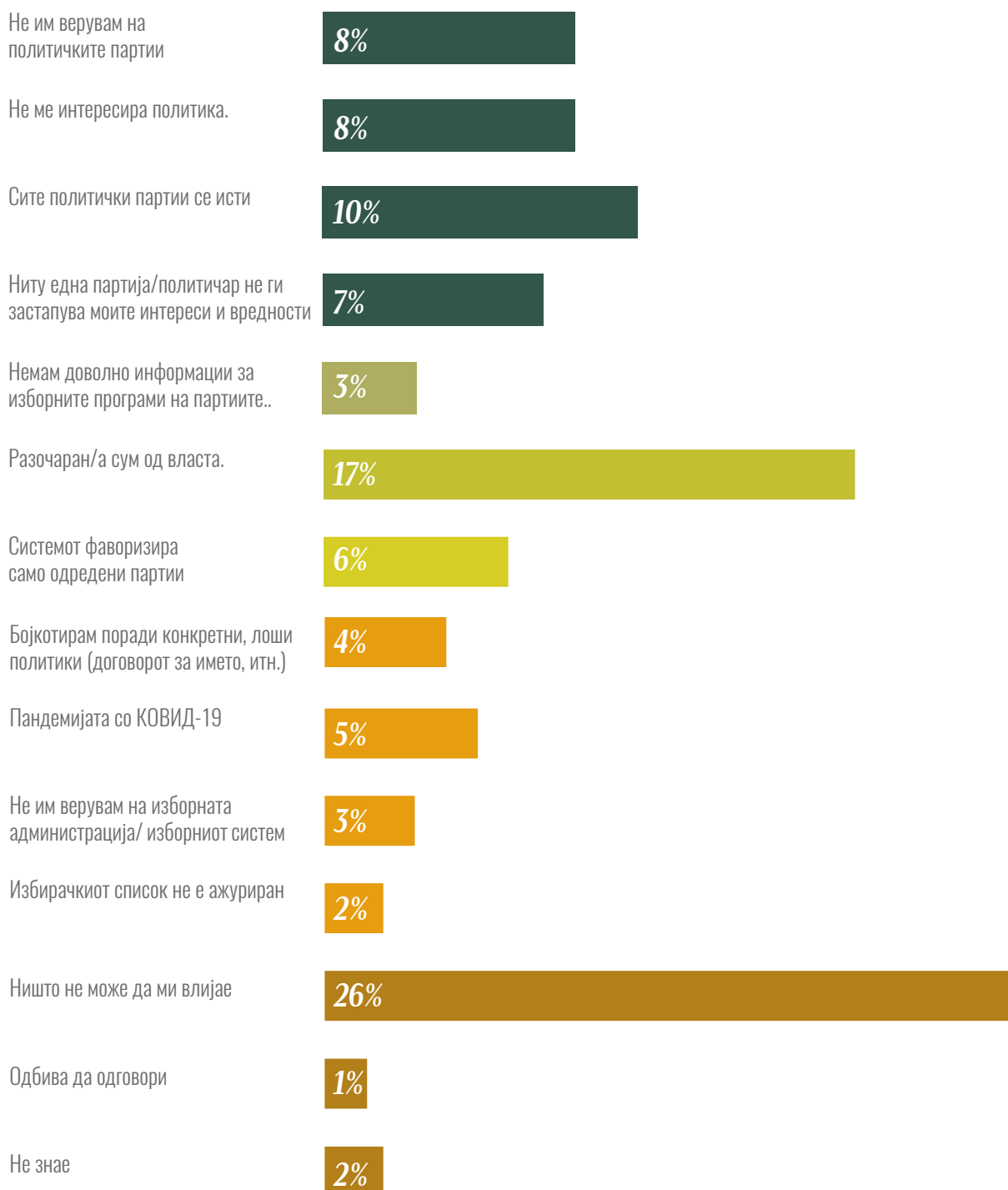
Помалку веројатно

Не знае

Демотивација за гласање

Незадоволството од власта и од политичките партии е клучниот фактор што влијае на одлуката на учесниците во истражувањето да не гласаат.

Што може да влијае на вашата одлука да не гласате?

Фокусната група ги потврдува наодите од квантитативното истражување. Повеќето учесници во дискусијата изразија незадоволство и разочарување од работата на политичките партии.

Според наодите од фокусната група, постои перцепција дека политичките партии ја злоупотребуваат јавната функција кога ќе стапат на должност без да одговараат за тоа. Ова создава фрустрација и недоверба кај граѓаните, што резултира со апатија и рамнодушност кон политиката.

Во целина, факторите што ги спречуваат граѓаните да излезат и да гласаат се:

- ♦ Перцепција дека нивниот глас нема да промени ништо, бидејќи резултатот е веќе договорен.
- ♦ Став дека политичките партии калкулираат, се договараат, „играат заедно“.
- ♦ Индиферентност кон резултатот од изборите заради општо прифатеното мислење дека „ништо нема да се промени“.
- ♦ Недостаток на механизми за отчетност на носителите на јавни функции.
- ♦ Општ песимизам: „сè се врти во круг, само луѓето губат постојано“.
- ♦ САД одлучуваат кој ќе формира владина коалиција. „Тие го пополнуваат последното гласачко ливче.“.